

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Факультет (інститут) Психології та соціології
Кафедра загальної і соціальної психології та соціології

СИЛАБУС
нормативної навчальної дисципліни

Політична психологія
підготовки бакалаврів
спеціальності 052 Політологія
освітньо-професійної програми Політологія та державне
управління


Луцьк – 2020

Силабус навчальної дисципліни “Політична психологія” підготовки бакалаврів, галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 052 Політологія, освітньо-професійної програми Політологія та державне управління.

Розробник: Крижановська Зореслава Юріївна, доцент кафедри загальної і соціальної психології та соціології, кандидат психологічних наук, доцент.

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри загальної і соціальної психології та соціології

протокол № 4 від 09.12.2020 р.

Завідувач кафедри: _____  (Лазорко О.В.)

© Крижановська З.Ю., 2020 р.

I. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки, Спеціальність 052 Політологія, Освітньо-професійна програма Політологія та державне управління Освітній рівень бакалавр	Нормативна/Вибіркова
Кількість годин/кредитів 120/_4_		Рік навчання _4_
		Семестр _8-ий_
ІНДЗ: <u>немає</u>		Лекції _28_ год.
		Практичні (семінарські) 20 год.
		Лабораторні _0_ год.
Мова навчання		Індивідуальні _ - _ год.
	Самостійна робота _64_ год.	
	Консультації _8_ год.	
	Форма контролю: залік	
	українська	

II. Інформація про викладача.

ППП Крижановська Зореслава Юріївна

Науковий ступінь кандидат психологічних наук

Вчене звання доцент

Посада доцент кафедри загальної і соціальної психології та соціології

Контактна інформація Kruzhanovska.Zoreslava@eenu.edu.ua

Дні занять <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щопонеділка з 15.00 до 16.00 в аудиторії № 110.

В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу

Цикл навчальних занять з дисципліни “Політична психологія” орієнтований на засвоєння студентами основних теоретичних підходів щодо вивчення психологічних явищ та процесів, які супроводжують політичну діяльність, оволодінням знаннями з питань політичної свідомості та самосвідомості, одержання теоретичних основ для формування розуміння про свою власну політичну свідомість, самосвідомість та ідентичність; розуміння суті

психологічних явищ, які зумовлюють та супроводжують політичні процеси у суспільстві.

2. Пререквізити

Вивчення дисципліни базується на дисциплінах загального та професійного циклів підготовки попередніх років навчання: Загальна психологія; Соціальна психологія та циклу професійних дисциплін з політогії.

3. Мета і завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є:

- формування компетентності студентів в галузі політичної психології;
- сформуванню у студентів базову систему наукових знань з політичної психології як сучасного наукового напрямку;
- підвищити рівень психологічної компетентності студентів у забезпеченні їх професійної діяльності.

Основне завдання навчальної дисципліни – сприяти психологічній підготовленості бакалаврів до професійної діяльності. Після вивчення навчальної дисципліни “Політична психологія” бакалаври повинні набути та отримати **знання**:

- ключових категорій, теорій та закономірностей, які складають категоріальний апарат політичної психології;
- базових теоретичних позицій політичної психології;
- психологічних явищ та процесів, які викликають та супроводжують політичні кампанії;
- формування розуміння про політичні технології.

уміння:

- використовувати психологічні знання при реалізації професійних функцій;
- мати уявлення про практичні методи роботи в політичній психології;
- вибирати джерела та канали інформації, систематизувати та обробляти необхідну інформацію;
- здійснювати документальний, фактографічний та семантичний пошук інформації, узагальнювати соціально-психологічну інформацію, формулювати висновки та пропозиції;
- використовуючи у політичній практиці теорії та методики психологічного дослідження, виділяти і оцінювати соціальні, політичні, культурні складові соціально-політичних явищ.

4. Результати навчання (Компетентності)

Основним результатом навчання є знання та розуміння предметної області політичної психології та здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі політичної психології.

Загальні компетентності:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗКО3. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК04. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК05. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК06. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Спеціальні компетентності:

СК01. Здатність використовувати категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.

СК02. Здатність застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки.

СКО3. Здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.

СК05. Здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування. СК06. Здатність аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.

5. Структура навчальної дисципліни

Структура навчальної дисципліни представлена у вигляді таблиці 2.

Таблиця 2.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Конс.	Сам.	Форма контролю/ Бали
Тема 1. Вступ до політичної психології.	15	4	2	1	8	ДС/5
Тема 2. Політичне мислення та політична свідомість.	17	4	4	1	8	ДС/5
Тема 3. Психологія мас і натовпу.	15	4	2	1	8	
Тема 4. Мотивація політичної активності.	13	2	2	1	8	РМГ/5
Тема 5. Психологія політичного лідера.	15	4	2	1	8	ДС/5
Тема 6. Створення політичної організації.	15	2	4	1	8	
Тема 7. Політична діяльність.	15	4	2	1	8	ДС/5
Тема 8. Політичне спілкування.						
Разом за модулем	120	28	20	8	64	40
Види підсумкових робіт (за потреби)						Бал
Модульна контрольна робота						60
Всього годин/ Балів	120	28	20	8	64	100

Форма контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

6.Завдання для самостійного опрацювання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	
1	Вступ до політичної психології. Предмет і об'єкт політичної психології. Політичні інститути. Політичний рух. Історія політичної психології. Виникнення та формування дисципліни. Зв'язок з іншими дисциплінами.	8
2	Політичне мислення та політична свідомість. Масова політична свідомість. Аполітичність та політизованість. Політичні настрої. Політичний ідеал.	8
3	Класи, соціальні шари, соціальні групи, представники влади та еліти й особливості їх політичного мислення та політичної свідомості. Психологія політичної влади.	8
4	Психологія мас і натовпу. Спонтанність та поступовість політичних процесів. Стабілізуючі та дестабілізуючі дії різних груп.	2
5	Психологія політичного лідера. Типи політичних лідерів. Функції політичного лідерства	8
6	Причини популярності та непопулярності лідерів, політичних рішень. Вплив лідера. Образи найбільш значущих лідерів у світовій історії.	8
7	Функції політичних партій. Види партій. Психологічні проблеми демократії. Мотивація революційної діяльності та революційних змін у суспільстві.	8
8	Політична діяльність. Побудова виборчої кампанії. Рішення політичних конфліктів. Електоральна поведінка громадян. Оптимізація політичної діяльності.	2
9	Політичне спілкування. Політичний імідж лідера і «публік рілейшнз». Створення та руйнування образу політичного лідера. Імідж політичної організації.	8
	Разом	64

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо студента

Вимоги викладача:

- обов'язкове відвідування навчальних занять;
- активність студента під час практичних занять;
- своєчасне виконання завдань самостійної роботи;
- виконання модульних контрольних завдань;
- відпрацювання занять, що були пропущені або не підготовлені (незадовільні оцінки) на консультаціях;

Не допустимо:

- пропуск занять без поважних причин;
- запізнення на заняття;
- користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (за винятком дозволу викладача при необхідності виконання певних завдань, передбачених навчальною дисципліною);
- порушення дисципліни;
- списування та плагіат.

Політика щодо академічної доброчесності

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- Самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

Дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права.

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

V. Підсумковий контроль

На іспит виносяться основні питання, що потребують творчої відповіді та уміння синтезувати отриманні знання і застосовувати їх під час розв'язання практичних задач.

Форма проведення заліку – усна.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ЗАЛІКУ

1. Предмет і об'єкт політичної психології.
2. Політика як явище суспільного життя.
3. Визначення та класифікація політики.
4. Політичні інститути.
5. Політичний рух.
6. Історія політичної психології.
7. Виникнення та формування дисципліни.
8. Зв'язок з іншими дисциплінами.
9. Основні положення політичної психології.
10. Функції політичної психології.
11. Методи досліджень у політичній психології.
12. Масова політична свідомість. Аполітичність та політизованість.
13. Політичні настрої. Політичний ідеал.
14. Класи, соціальні шари, соціальні групи, представники влади та еліти й особливості їх політичного мислення та політичної свідомості.
15. Психологія політичної влади.
16. Особливості поведінки мас і натовпу.
17. Спонтанність та поступовість політичних процесів.
18. Стабілізуючі та дестабілізуючі дії різних груп.
19. Емоційне зараження, змінений стан свідомості, деіндивідуалізація, дія колективного несвідомого.
20. Мотивація політичної активності, політичної діяльності, політичних рішень. Конформізм та нонконформізм.
21. Формування політичної свідомості. Політична соціалізація. Політична культура
22. Психологічні особливості політичного лідерства.
23. Концепції лідерства. Типи політичних лідерів.
24. Функції політичного лідерства. Причини популярності та непопулярності лідерів, політичних рішень.
25. Вплив лідера. Образи найбільш значущих лідерів у світовій історії.
26. Функції політичних партій.
27. Види партій. Суспільні об'єднання.
28. Психологічні проблеми демократії.
29. Мотивація членства в організації.
30. Мотивація революційної діяльності та революційних змін у суспільстві.
31. Побудова виборчої кампанії.
32. Рішення політичних конфліктів.
33. Електоральна поведінка громадян.
34. Оптимізація політичної діяльності.
35. Психологічні особливості політичного спілкування.
36. Політичний імідж лідера і «паблік рілейшнз».
37. Створення та руйнування образу політичного лідера.
38. Імідж політичної організації. Пропаганда та агітація, їх психологічний вплив.
39. Психологічні маніпуляції в політичному спілкуванні.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси.

Обов'язкова література:

1. Береза В. О. Політична соціалізація особистості в умовах політико-культурної трансформації українського суспільства: сутність, проблеми, тенденції розвитку : автореф. дис. ... д-ра політ. наук : 23.00.03 / Береза В. О. ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. - Київ, 2017. - 34 с.
2. Бортніков В. Політична участь, політична активність, політична діяльність, політична поведінка: спільне й особливе [Електронний ресурс] / В. Бортніков // Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку : зб. наук. пр. – Львів, 2007. – Вип. 19 – С. 49–56. – Режим доступу: <http://dspace.nbu.gov.ua/handle/123456789/25313>
3. Бульбенюк С. Специфіка здійснення досліджень у царині політичної психології [Електронний ресурс] / С. Бульбенюк // Сучасна українська політика : зб. наук. пр. / Ін-т політ. і етнонац. досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України ; [редкол.: М. І. Михальченко (голов. ред.) та ін.]. – Київ, 2009. – С. 130–137. Режим доступу: <https://ir.kneu.edu.ua:443/handle/2010/23564>
4. Васютинський В. Масова політична свідомість як простір для популістських маніпуляцій / В. Васютинський // Сучасна українська політика. Політики і політологи про неї. - Київ, 2008. - Спецвипуск : Політичні технології. - С. 55-63.
5. Гарбадин А. Специфіка розрізнення понять свідомості та політичної свідомості / А. Гарбадин // Вісник Львівського університету. Серія: Філософсько-політологічні студії : зб. наук. пр. / [редкол.: М. Альчук та ін.]. - Львів, 2015. - Вип. - С. 155-161. - Бібліогр.: 4 назви.

Додаткова література:

6. Головатий М. Ф. Політична психологія : підруч. для студентів ВНЗ / М. Ф. Головатий. - 2-е вид. - Київ : Центр учб. літ., 2009. - 400 с.

7. Дроздов О. Ю. Психологія масової геополітичної свідомості : автореф. дис. ... д-ра психол. наук : 19.00.11 / Дроздов О. Ю. ; Ін-т соц. та політ. психології НАПН України. - Київ, 2016. - 36 с.
8. Житарюк М. Г. Теорії та моделі масової інформації : навч.-метод. посіб. / М. Г. Житарюк ; М-во освіти і науки України, Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. - Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2018. - 244 с.
9. Загурська С. М. Феномен масової свідомості та способи його реалізації / С. М. Загурська // Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації. - 2013. - № 2. - С. 10-15. - Бібліогр.: с. 14-15.
10. Козирев М. П. Політична психологія [Електронний ресурс] : навч. посіб. / М. П. Козирев. - Львів : ЛьвДУВС, 2018. - 648 с. - Режим доступу: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/434>
11. Лебон Г. Психология толп / Г. Лебон. - М. : Ин-т психологии РАН : КСП+, 1999. - 413 с.
12. Лозинський О. М. Живі архетипи: Навчальні матеріали з політичної психології: політичні установки, символізм у політиці / О. М. Лозинський ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. - Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2005. - 82 с.
13. Матвеев С. О. Політична психологія : навч. посіб. для студентів ВНЗ / С. О. Матвеев, О. В. Добродум, О. В. Димова ; М-во освіти і науки України ; за ред. С. О. Матвеева. - Київ : Центр учб. літ., 2003. - 216 с.
14. Матвієнків С. Вплив політичних міфів на свідомість молоді в сучасній Україні / С. Матвієнків, В. Штерн // Вісник Львівського університету. Серія: Філософсько-політологічні студії : зб. наук. пр. / Львів. нац. ун-т ім. І. Франка ; [редкол.: М. Альчук та ін.]. - Львів, 2014. - Вип. 5. - С. 72-78. - Бібліогр.: 8 назв.
15. Москаленко В. В. Психологія соціального впливу : навч. посіб. / В. В. Москаленко ; М-во освіти і науки України. - Київ : Центр навч. літ., 2007. - 448 с.
16. Національна ідентичність і громадянське суспільство / [авт.: Є. Бистрицький та ін.]. - Київ : Дух і Літера, 2015. - 452 с.
17. Пірен М. І. Основи політичної психології : навч. посіб. / М. І. Пірен ; М-во освіти і науки України. - К. : Міленіум, 2003. - 414 с.
18. Політична наука в Україні, 1991-2016. У 2 т. Т. 2. Теоретико-методологічні засади і концептуальні підсумки вітчизняних досліджень / редкол.: О. Рафальський, М. Кармазіна, О. Майборода. - Київ : Парламент. вид-во, 2016. - 704 с.
19. Психологія масової політичної свідомості та поведінки : монографія / відп. ред. В. О. Васютинський. - Київ : Ін-т соц. та політ. психології АПН України, 1997. - 164 с.
20. Психология масс : хрестоматия / ред.-сост. Д. Я. Райгородский. - Самара : БАХРАХ-М, 2001. - 592 с.
21. Секунова Ю. В. Роль політичної психології в сучасних реаліях [Електронний ресурс] / Ю. В. Секунова, Т. А. Маргітич // Теорія і практика сучасної психології: реалії й перспективи : зб. матеріалів Міжнарод. наук.-практ. конф., Київ, 31 жовт. 2019 р. Київ, 2019. - С. 60-61. - Режим доступу: https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u175/zbirnik_materialiv_konferenciyi_3.pdf#page=60
22. Слюсаревський М. М. Політична психологія на зарубіжних і вітчизняних теренах: спільне та відмінне в траєкторіях історіогенезу [Електронний ресурс] / М. М. Слюсаревський // Багатовимірність особистості: теорія, психодіагностика, корекція : зб. наук. праць за матеріалами Всеукр. наук.-практ. семінару з міжнарод.

участю (м. Полтава, 23 березня 2017 р.) / редкол.: С. Д. Максименко [та ін.]. – Полтава, 2017. – С. 262-266. – Режим доступу: <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/8023>

23. Траверсе О. Сучасні інтерпретації дослідження політичного лідерства [Електронний ресурс] / О. Траверсе // Наукові записки [Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України]. – Київ, 2006. - Вип. 32. - С. 391-401. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzipiend_2006_32_25

24. Формування навичок ефективної політичної участі молоді: технології психологічного супроводу : монографія / за наук. ред. Л. О. Кияшко. - Київ : Міленіум, 2014. - 314 с.

25. Чукавіна Т. Е. Маса та масова свідомість. Людина в масі / Т. Е. Чукавіна // Вісник Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут". Філософія. Психологія. Педагогіка : [зб. наук. пр.] / Нац. техн. ун-т України "Київський політехнічний інститут" ; [редкол.: Б. В. Новіков (голов. ред.) та ін.]. - Київ, 2011. - № 3(33). - С. 132-136. - Бібліогр.: 8 назв.